

KOULUN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA 2019-2022

Liite koulun opetussuunnitelmaan

KOULU: *Kalajärven koulu*

SUUNNITELMAN LAATIMINEN

Koulut laativat oman tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Se on tärkeää tehdä oman koulun ja oppilaiden tarpeiden pohjalta. Suunnitelma toimii välineenä, joka edistää tasa-arvon toteutumista ja estää syrjintää kaikessa koulun toiminnassa. Sen avulla varmistetaan, että tasa-arvoa ja yhdenvertaista kohtelua edistetään kouluissa systemaattisesti.

Suunnitelma laaditaan yhteistyössä henkilökunnan ja oppilaiden sekä huoltajien kanssa. Se laaditaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja kullekin lukuvuodelle tai lukukaudelle asetetaan osatavoitteet. Edistymistä seurataan säännöllisesti ja suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

Koulut joissa on Suko:n järjestämää esiopetusta, laativat suunnitelman yhdessä esiopetusryhmien kanssa.

1. SUUNNITELMAN LAATIMISESTA, TOIMENPANOSTA JA SEURANNASTA VASTAAVAT HENKILÖT

Koulu voi myös luoda/perustaa ryhmän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä varten

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusryhmä koostuu koulun apulaisrehtoreista, yhdestä muusta opettajajäsenestä ja neljästä vapaaehtoisesta oppilasjäsenestä, joita haettiin Wilma-tiedotteella ja kaikille oppilaille lähetyllä Wilma-viestillä.

2. SELVITYS: YKSIKÖN TASA-ARVON JA YHDENVERTAISEN KOHTELUN NYKYTILANNE

Suunnitelma perustuu kyselyyn tai muuhun koulussa tehtyyn kartoitukseen. Tässä osassa kuvataan, miten nykytilaa kartoitettiin ja mitkä ovat kartoituksen tulokset. Mikä on tasa-arvon ja yhdenvertaisen kohtelun nykytilanne koulussa?

Tasa-arvon ja yhdenvertaisen kohtelun nykytilannetta kartoitettiin kaikille koulun 5.-9. luokkalaisille oppilaille suunnatulla Wilma-kyselyllä. Enemmistö vastanneista (80,1%) koki, että kaikkia oppilaita kohdellaan tasa-arvoisesti. Täysin eri mieltä vastanneista oli 4,6%. Kyselyssä kysyttiin myös, kuinka moni oppilas tunsi heitä koskevat säännöt, jotta saataisiin kartoitettua se mahdollisuus, että oppilaat kokevat heitä kohdeltavan epäyhdenvertaisesti, vaikka heidän epäyhdenvertaisena kokemansa kohtelu johtuisi siitä, etteivät he tiedä/ymmärrä kohtelun johtuvan sääntöjen rikkomisesta. 88,5% oppilaista vastasi tuntevansa säännöt, mutta täysin eri mieltä oli 8,5% vastanneista.

Köyhyyden aiheuttamaa eriarvoisuutta pyrittiin selvittämään kysymyksillä, jotka käsittelevät tilanteita, joissa koulu mahdollisesti edellyttää oppilaita käyttämään omia kännyköitään oppitunneilla tai maksamaan retkille osallistumisesta. Kysymykset olivat muotoilultaan kaksitulkintaisia, mikä havaittiin vasta oppilaspalautteen seurauksena. Avoimessa palautteessa kuitenkin kommentoitiin, että tällaisia tilanteita ei saisi olla mutta tietoa siitä, onko näin tapahtunut, ei ole. Tasa-arvoryhmän kesken pohdittiin myös mahdollisuutta, että koululla ei olisi riittävästi lainakappaleita liikuntatunneilla tarvittavista välineistä (esim. sukset tai luistimet) niille, joilla ei ole varaa omiin. Edelleenkin kokemusta siitä, että näin olisi, ei ollut, mutta tilannetta pidettiin mahdollisena.

Ylivoimaisesti suurin osa avoimesta palautteesta (kysyttiin tilanteita, joissa oppilaat ovat havainneet eriarvoisuutta) koski tyttöjen ja poikien välistä kohtelua, minkä lisäksi kahdessa kommentissa puututtiin termien *tyttö* ja *poika* käyttöön. Vastausten perusteella pojille huomauteaan esim. tuntien häiritsemisestä paljon useammin, ja esim. luvattomasta kännykänkäytöstä heille tulee vakavimmat seuraukset. Samanlainen ero tehtiin kommenteissa ns. hyvien ja huonojen oppilaiden välille. Tilanteita ei useimmiten eritelty tai tarkennettu kommenteissa riittävästi, jotta oltaisiin saatu selville, mihin tilanteisiin koulun pitäisi puuttua, jotta tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuisivat. Tätä varten kysyttiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusryhmän oppilailta, millaisia kommenteissa mainitut tilanteet voisivat olla.

Tasa-arvoryhmä totesi, että pojille mahdollisesti huomautetaan häiritsevistä käytöksistä tms. useammin kuin tytöille mutta todettiin myös, että tähän on mahdollisesti ollut myös aiheutta. Opettajien todettiin rutiinomaisesti puhuvan tytöistä ja pojista esim. häiriötilanteissa, vaikka häiritsevässä porukassa olisi kumpaakin sukupuolta. Toisaalta tämä koettiin epärealistiseksi myös niiden poikien ja tyttöjen kannalta, jotka eivät ole tilanteessa mukana.

Liikuntatunnit pidetään nykyään sekaryhmissä, mitä pidettiin lähtökohtaisesti hyvänä asiana, mutta joitakin muutoksia toivottiin:

- Toivottiin, että tytöt ja pojat kävisivät uimassa erillisillä vuoroilla ainakin yläkoulussa, koska yhteiset vuorot koettiin epämukaviksi murrosiästä johtuvista syistä.

- Joukkuelajeissa tytöt kokivat poikien pelaavan usein ns. liian kovaa, minkä vuoksi moni tyttö jää "vapaaehtoisesti" sivuun pelistä. Tämä ongelma olisi op-
pilaiden mukaan ratkaistavissa tuntien rakenteisiin tehtävillä muutoksilla.

3. TAVOITTEET JA TOIMENPITEET TASA-ARVON JA YHDENVERTAISEN KOHTELUN EDISTÄMISEKSI

Koulu asettaa kartoituksen ja nykytilan kuvauksen perusteella vähintään kaksi tavoitetta koulunsa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyölle: yhden edistämään tasa-arvoa ja yhden yhdenvertaista kohtelua.

Tavoitteiden saavuttamiseksi laaditaan konkreettiset toimenpiteet lukuvuodelle tai -kaudelle kerrallaan.

Vuosien 2019-2022 teemaksi on nostettu köyhydestä johtuvan eriarvoisuuden vähentäminen koulussa.

Tavoite/tavoitteet tasa-arvon edistämiseksi koulussa: - Tyttöillä ja pojilla tasa-arvoinen mahdollisuus osoittaa osaamisensa liikunnassa fyysisistä eroista/syistä riippumatta. -Opettajien palaute oppilaille kohdistetaan niille oppilaille, joita se koskee, ja pyritään eroon yleistämisestä tytöt-pojat –tasolla.	Tavoite/tavoitteet yhdenvertaisen kohtelun edistämiseksi koulussa: -Sääntöjä sovelletaan samalla tavalla kaikkien oppilaiden kohdalla. -Kaikkeen opetukseen osallistuminen on oppilaille maksutonta.
<p>2019-2020</p> <p>Toimenpiteet: 1.Kartoitetaan mahdollisuutta erillisiin uintivuoroihin tytöille ja pojille yläkoulussa. 2. Muutetaan liikuntatuntien rakenteita niin, etteivät poikien ja tyttöjen fyysiset erot aseta rajoitteita osallistumiselle joukkuepeleihin. 3. Opettajat keskustelevat YS-ajoilla ja oppitunneilla käytettävästä terminologiasta ja pyrkivät kohdentamaan opituntipalautteensa tarkemmin.</p> <p>Vastuuhenkilö/-t: 1. tasa-arvoryhmä 2. liikunnanopettajat 3. koko opettajakunta</p> <p>Tavoitteiden toteutumista tarkasteltiin teettämällä oppilaille seurantakysely syyslukukaudella 2020 viikolla 37. Tämän kohdan tavoitteista kysyttiin kohtia 2 ja 3. Kohta 1 toteutetaan mahdollisuuksien mukaan (koronatilanne ja yläkoulun väistä mahdollisesti vaikuttavat ratkaisuihin). Kyselyyn vastasi 303 oppilasta vuosiluokilta 1-9. Vastaaajista 287 koki, että kaikilla on mahdollisuus osallistua ja antaa näyttöjä liikuntatunneilla omien kykyjensä mukaan. Enemmän hajontaa tuli seuraavassa kysymyksessä, jossa kysyttiin, kohdentavatko opettajat palautteensa (positiivisen tai negatiivisen) juuri niille oppilaille, joita se koskee vai esiintyykö yleistämistä, esim. Negatiivinen palaute suunnataan tarkentamatta</p>	<p>2019-2020</p> <p>Toimenpiteet: 1. Koulun säännöt käydään läpi kaikkien oppilaiden kanssa sekä syys- että kevätlukukauden alussa. 2. Tehdään kaikilla luokilla oppituntiseuranta, jotta voidaan vahvistaa/kumota oppilaiden käsitys eriarvoisesta kohtelusta. 3. Missään oppiaineessa ei järjestetä retkiä tms., jotka ovat oppilaille maksullisia 4. Espoon perusopetuksen leirikouluohjeen mukaisesti jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus osallistua leirikouluun riippumatta siitä, onko hän tai hänen huoltajansa osallistunut varojen keräykseen.</p> <p>Vastuuhenkilö/-t: 1. Tasa-arvoryhmä/luokanopettajat ja –valvojat 2. tasa-arvoryhmä/oppilaskunnan hallitus 3. Rehtori 4. luokanopettajat ja –valvojat</p> <p>Koronatilanteen vuoksi koulu ei ole juuri järjestänyt retkiä seurantajakson aikana. Samasta syystä myöskään oppituntiseurantaa ei järjestetty seurantajakson aikana. Tämän vuoksi oppilaskyselyssä tarkasteltiin vain kohtaa 1. Tämän taustana oli tasa-arvoryhmän oppilaiden mahdollisena pitämä tilanne, että oppilas rikkoo sääntöjä, koska ei ole niistä tietoinen. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää paitsi että säännöt ovat samat kaikille, myös että kaikki ovat niistä tietoisia. Kyselyyn vastanneista oppilaista 182/303 vastasi, että koulun säännöt on käyty läpi luokan kanssa</p>

<p>“pojille”. Enemmistö (203) koki kuitenkin, että palaute suunnataan niille, joita se koskee.</p>	<p>lukuvuoden aluksi. Opettajien palautteen perusteella sääntöjä on kyllä käyty läpi kaikkien kanssa, mutta koko luokan yhteistä tilaisuutta, jossa kaikki säännöt olisi käyty läpi, ei ole kaikissa luokissa vielä pidetty (11.9.2020 mennessä).</p>
<p>2020-2021</p> <p>Toimenpiteet: 1. Liikuntatuntien rakenteet lisäävät kaikkien oppilaiden hyvinvointia. 2. Koulussa on kaikille samat säännöt sukupuolesta riippumatta.</p> <p>Vastuuhenkilö/-t: Tasa-arvoryhmä ja opettajakunta</p> <p>Aikataulu: Lukuvuosi 2020-2021</p> <p>Toimenpiteiden seuranta ja arviointi (tehdään kauden lopussa): Arvioidaan kyselyllä.</p> <p>Tavoitteiden toteutumista tarkasteltiin teettämällä oppilaille seurantakysely kevätlukukaudella 2021 viikolla 22. Tämän kohdan tavoitteista tarkasteltiin kohtia 1 ja 2. Kysely toteutettiin yläkoulun oppilaille 7.-9- luokkalaisille. Kyselyyn vastasi 81 oppilasta</p> <p>62 oppilasta koki, että liikuntatunnit lisäävät hyvinvointia. Jotkut kokivat, että epäonnistumisesta saa kuulla kommenttia ryhmässä. Joillekin vastaajista liikuntatunnit olivat ahdistavia tai stressaavia.</p>	<p>2020-2021</p> <p>Toimenpiteet: Ks. kohta 2019-2020</p> <p>Vastuuhenkilö/-t: Ks. kohta 2019-2020</p> <p>Aikataulu: Lukuvuosi 2020-2021</p> <p>Toimenpiteiden seuranta ja arviointi (tehdään kauden lopussa): Ks. kohta 2019-2020</p> <p>Koronatilanteen vuoksi koulussa ei ole juurikaan järjestetty retkiä seurantajakson aikana. Tämän vuoksi kyselyssä tarkasteltiin vain kohtaa 1.</p> <p>62/81 oppilasta koki, että säännöt ovat samat koulussa sukupuolesta riippumatta. Osa oppilasta koki, että pojille huomauteaan herkemmin asioista (esim. energijaummat, kännykät, se ettei osallistu).</p> <p>60/81 mielestä koulun säännöt on käyty läpi heti syyslukukauden alussa. Kevätlukukaudella 31/81 vastasi, että säännöt on käyty läpi.</p>
<p>2021-2022</p> <p>Toimenpiteet: 1. Liikuntatuntien rakenteet lisäävät kaikkien oppilaiden hyvinvointia. 2. Koulussa on kaikille samat säännöt sukupuolesta riippumatta: Lisätään keskustelua oppilaiden tasa-arvoisesta kohtelusta, mahdollisesti myös osana paneelikeskustelua.</p> <p>Vastuuhenkilö/-t: Tasa-arvoryhmä ja opettajakunta</p> <p>Aikataulu: Lukuvuosi 2021-2022</p> <p>Toimenpiteiden seuranta ja arviointi (tehdään kauden lopussa): Arvioidaan kyselyllä.</p>	<p>2021-2022</p> <p>Toimenpiteet: Ks. kohta 2019-2020.</p> <p>Vastuuhenkilö/-t: Ks. kohta 2019-2020</p> <p>Aikataulu: Lukuvuosi 2021-2022</p> <p>Toimenpiteiden seuranta ja arviointi (tehdään kauden lopussa): Ks. kohta 2019-2020</p>

4. SUUNNITELMAN SEURANTA, TOIMENPITEIDEN TULOKSET JA ARVIOINTI

Suunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan lukuvuosittain/-kausittain (kohdassa 3 olevan taulukon avulla). Arvioinnin perusteella määritellään toimenpiteet seuraavalle lukuvuodelle/-kaudelle.

Kolmen vuoden suunnitelman toteutumista arvioidaan lopuksi (tai tarvittaessa aikaisemmin) kokonaisuutena.

Seurannan tulokset kirjataan tähän:

Toimenpiteiden tulokset ja kokonaisarviointi: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön vaikuttavuus kokonaisuutena: *Kirjoita tähän*

Päivämäärä: *Kirjoita tähän*

5. SUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEEN JA SUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on koulun opetussuunnitelman liite. Suunnitelma hyväksytään koulun johtokunnan kevään 2020 ensimmäisessä kokouksessa.

Rehtori vastaa siitä, että koulun henkilökunta, oppilaat ja huoltajat sekä koulun yhteistyökumppanit saavat riittävästi tietoa koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöstä: suunnitelmasta ja hyvistä käytänteistä.